

Centrum vedecko-technických informácií SR

Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava

VEDECKÁ CUKRÁREŇ - PREČO NÁS OHROZUJÚ POVODNE

(22.03.2012; Rozhlasová stanica Regina; Téma z regiónu; 11.30; 6 min.; BABINSKÁ Mária)

Moderátor: "22. marca je Svetový deň vody. Preto aj nedávno bola **Vedecká cukráreň** v **Centre vedecko-technických informácií** venovaná tomuto živlu a téme - Prečo nás ohrozujú povodne. Študentom bratislavských stredných škôl prednášal Michal HAZLINGER zo Slovenského hydrometeorologického ústavu. Oboznámil ich s výskumom a novými trendmi v protipovodňovej ochrane. Na prednáške bola aj Mária BABINSKÁ a aké otázky kládli študenti prednášajúcemu?"

Študentka: "Ja som sa chcela spýtať, že koľko zhruba vody vie zadržať jeden taký strom."

M. HAZLINGER: "My vieme, že úplne zalesnená krajina dokáže v závislosti od toho, aké zrážky padajú a koľko zrážok padá zachytiť 30 až 40 percent zo zrážok. Ale v prípade, že vám prší napríklad týždeň v kuse, ten strom alebo ten les a kapacita toho stromu a toho lesa, klesá geometricky, pretože ten strom v podstate zachytáva čiastočne kvapôčky vody aj na svojich listoch, alebo na svojich ihličkách. Ale vyčíslovať, že koľko vody zachytí jeden konkrétny strom v litroch, je záležitosť vysoko individuálna a závisí to od veku toho stromu, od výšky toho porastu, od šírky rozkonárenia, od ročného obdobia."

Študentka: "Ako by mal človek postupovať teda, čo by mal robiť, keď ho zasiahne povodeň?"

M. HAZLINGER: "V prípade, že ste varovaní pred povodňou, treba zabezpečiť majetok, ktorý sa dá istým spôsobom preniesť. Keď už máte to nešťastie a bývate pri potoku, jednoducho v prvom rade elektrické spotrebiče na poschodie, všetko cenné na poschodie. Zabezpečiť prípojky elektriny, prípojky plynu, aby nedošlo k nejakej nehode, k nejakému úniku. No a potom samozrejme treba sa starať aj o živé tvory, takže postarať sa o zvieratstvo, a potom samozrejme nezdržovať sa v oblastiach, ktoré sú ohrozené povodňou."

M. BABINSKÁ, redaktorka: "Čo ťa zaujalo na tejto prednáške?"

Študentka: "Mne sa to celkovo páčilo, že to bolo tak pekne spracované a aj som tomu rozumela, akože neboli tam veľmi použité také vedecké pojmy."

M. BABINSKÁ: "Zažila si už niekedy na vlastnej koži povodeň?"

Študentka: "Na vlastnej koži úplne nie, ale v Prahe pred pár rokmi sme boli a presne v ten deň čo sme odišli, tak na druhý deň tam bola povodeň."

M. BABINSKÁ: "Takže asi si nevieš predstaviť byť v takejto situácii, čo by si robila?"

Študentka: "Snažila by som sa prežiť. Ja si to vôbec neviem predstaviť, čiže to by asi záležalo na tej situácii."

Študentka: "Mňa táto prednáška tiež zaujala, lebo povodne nie sú takou rozšírenou témou, takže som sa dozvedela mnoho nových vecí. Aj forma prednášania bola zaujímavá. A pokiaľ by nastala povodeň, neviem, presne čo by som urobila, ale asi by som sa snažila skryť do bezpečia."

M. BABINSKÁ: "Čo ťa tak zaujalo možno z tej histórie?"

Študentka: "Rok 2002, kedy sa vylial Dunaj a tiež iné historické prípady z nášho mesta, pretože mi o tom rozprávala moja stará mama."

M. BABINSKÁ: "Čo hovorila tvoja stará mama?"

Centrum vedecko-technických informácií SR

Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava

Študentka: "Že sa vylialo koryto Dunaja a boli zaplavené napríklad Námestie Ľudovíta Štúra, už tam bolo zopár centimetrov vedy."

M. BABINSKÁ: "Vedel by si, čo máš robiť, ako sa chrániť pred tou povodňou?"

Študent: "Pravdepodobne by som išiel niekam do centra a na čo najvyššie budovy a tam by som sa snažil vydržať čo najdlhšie, až dokým neopadne kúsok z tej vody."

M. BABINSKÁ: "Chcel by si pracovať ako hydrológ, alebo meteorológ? Vieš si to predstaviť?"

Študent: "Nie, asi nie. Nemám veľmi vzťah k neživej biológii."

M. BABINSKÁ: "Host'om Vedeckej cukrárne bol Michal HAZLINGER zo Slovenského hydrometeorologického ústavu. Študentom hovoril aj o povodniach, ktoré sa zapísali do histórie."

M. HAZLINGER: "Aj keď najviac sa hovorí o povodniach, ktoré nás postihli za ostatných 15 rokov, tak paradoxne napríklad pre Slovensko, čo je taká zaujímavá udalosť, najväčšia povodeň v povodí Dunaja, bola ešte kedysi veľmi, veľmi dávno, prakticky pred viac ako 500 rokmi, v roku 1501. Vtedy bola voda dokonca v niektorých oblastiach, napríklad v Passau na radnici je dokonca dodnes povodňová značka o dva metre vyššia ako v roku 2002. Dnes sa odhaduje, že napríklad taký prietok vo Viedni bol vtedy asi 14 až 15-tisíc metrov kubických za sekundu, čo je niekoľko tisíc metrov kubických viac ako to bolo, spomeniem ten rok 2002. Podobne sú aj ďalšie také nepríjemné, alebo pamätihodné roky, ako napríklad 1784. Slovenska sa to až tak veľmi nedotklo, ale napríklad táto povodeň z veľkej časti zrušila Karlov most v Prahe, zrušila veľkú časť centier nemeckých miest, ktoré boli bližšie pri vodnom toku. Ďalšia povodeň, aby sme neboli až tak ďaleko, 1813 na Považí. Vtedy sa odhaduje, že vlastne v oblasti Žiliny pretekalo cez Váh až 3,5-tisíc metrov kubických za sekundu, čo je takmer dvojnásobok priemerného prietoku v Dunaji. Predstavte si, že to pretekalo takým relatívne malíčkým Váhom, ako to tam muselo vyzeráť a čo to tam muselo spôsobiť. Keď si pozeráme dnes tie historické kroniky, tak tam sa doslova píše o tom, ako celé dediny boli vyplavené, doslova zničené. Ako niektoré obce absolútne vymizli z mapy a už nikdy neboli obnovené atď. Takže povodeň, to je jav, ktorý je naozaj aj historický, ale bohužiaľ, stále aj súčasný."

**Publikované z monitoringu STORIN, s. r. o. (prepis vysielania)
(VF)**